

ANALYSE

Ufaglærte klatrer op ad karrierestigen

Mandag den 5. november 2018

Selvom man ikke har en formel uddannelse, kan man sagtens have et job, der ellers typisk kræver flere år på skolebænken. To ud af tre ufaglærte danskere arbejder således i et job, der ligger over deres formelle kvalifikations-niveau, viser denne analyse. Så drop noget af bekymringen for de ufaglærte, mener Dansk Arbejdsgiverforening.

Af Jørgen Bang-Petersen

Chefkonsulent i Dansk Arbejdsgiverforening

jbp@da.dk

Der er ikke en direkte sammenhæng mellem beskæftigedes arbejdsfunktioner og uddannelsesbaggrund. Personer med erhvervskompetencegivende uddannelse varetager for eksempel også ufaglærte job, og samtidig er der personer uden formelle erhvervskompetencegivende uddannelser - de såkaldte ufaglærte - der varetager job på højere kvalifikationsniveau.

Faktisk viser tallene, at to ud af tre ufaglærte arbejder i et job, der ligger over deres formelle kvalifikations-niveau. Derudover arbejder hver fjerde ufaglærte på højt kvalifikations-niveau, og omkring 10.000 ufaglærte arbejder i lederstillinger.

Tilmeld dig gratis til vores nyhedsbrev for flere nyheder

Email

Tilmeld

At ufaglærte kan indtage stillinger på højere kvalifikationsniveau ses også, når man kigger på deres jobskifte. Her viser tallene, at omtrent hvert fjerde jobskifte blandt ufaglærte resulterer i, at vedkommende træder ind i et job på et højere kvalifikations-niveau. Det er samme andel som blandt faglærte.

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

Resultatet af de mange jobskift op ad karrierestigen kan også ses i figuren herunder. Her ses på hele det ufaglærte arbejdsmarked, og hvilken baggrund de, der besidder jobbene, har.

Tallene viser, at personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse – ufaglærte – varetager 38 procent af jobbene på lavt kvalifikationsniveau.

Det fremgår også, at næsten hvert tiende – 8 procent – af jobbene på højt kvalifikations-niveau er besat af ufaglærte. Og at hver femte – 19 procent – af jobbene på mellemhøjt kvalifikations-niveau ligeledes er besat af ufaglært arbejdskraft.

Man skal altså ikke nødvendigvis have en lang uddannelse for at få et job på højt kvalifikations-niveau, og tallene viser tydeligt, at det er muligt som ufaglært at stige op gennem kvalifikations-niveauerne.

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

Ufaglærte job er interessante for alle

Hæver man blikket kan man af figur ovenover også se, at de ufaglærte job også varetages af andre grupper end de ufaglærte. Med henholdsvis 38 og 39 procent besidder ufaglærte og faglærte logisk nok størstedelen af de ufaglærte job. Men den uddannelsesmæssige baggrund for personer, der varetager ufaglærte job, varierer kraftigt alt afhængigt af, hvilken jobfunktion personerne varetager.

Inden for jord-, kloak- og andet anlægsarbejde har godt 45 procent i et ufaglært job en faglært uddannelse med i bagagen. Til gengæld er det ganske sjældent at møde kolleger med en videregående uddannelse.

Det er der derimod 13 procent af de personer, der arbejder inden for pakkeriarbejde, der har. Ligesom man også langt hyppigere møder kolleger inden for pakkeriarbejde, der samtidig er studerende.

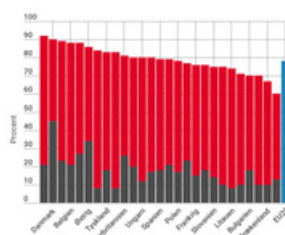
Job på lavt kvalifikationsniveau udgør en stor andel af jobbene i nogle brancher, og ufaglærte job er en bærende kraft i flere af de private brancher. Inden for industri og erhvervsservice, som rummer rengøring, udgør ufaglærte ansættelsesforhold cirka en tredjedel af jobbene, mens det for offentlig administration, undervisning og sundhed alene udgør 3 procent af det samlede antal ansættelsesforhold i branchen i 2016.

Da offentlig administration er en stor branche, udgør antallet af ufaglærte ansættelsesforhold mange job, trods den lave procent.

Fælles for alle, der besidder de ufaglærte job – på tværs af uddannelsesniveau og baggrund – er, at de i det store hele er tilfreds med deres job. Mere end 4 ud af 10 danskere i ufaglærte job er 'meget tilfredse' med deres arbejdsforhold. Det er markant flere end i noget andet EU-land. Og samlet set er personer i ufaglærte job i Danmark blandt de mest tilfredse i EU - kun overgået af Holland.

Danmark i front på jobtilfredshed

Tilfredshed med arbejdsforhold ved hovedbeskæftigelse i ufaglærte job i procent.

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

Hovedparten af personer i ufaglærte job i Danmark mener også, at deres job er nyttigt. Således svarer næsten 9 ud af 10, at de for det meste eller altid føler, at de gør et nyttigt arbejde. Det er lidt færre end i Norge, men betydeligt flere end i Sverige og Tyskland.

Der er med andre ord ikke nogen grund til at være så nervøs for, at der også er beskæftigelse til mennesker, der ikke har lange teoretiske uddannelser.

De ufaglærte er værdifulde – og tilfredse - medarbejdere i mange virksomheder. Det markante fokus på formel uddannelse, der både har været og er fra politisk side risikerer at fjerne fokus fra, at man faktisk kan uddanne sig ganske solidt gennem praktisk arbejde. Det viser tallene i hvert fald tydeligt, at de ufaglærte formår at gøre.

Om analysen

Antallet af ufaglærte job i denne analyse gælder alene de job, der er på virksomheder, der har ansatte svarende til mindst 10 fuldtidsbeskæftigede, så virksomheden er stor nok til, at indberette til lønstatistikken. Dermed er det samlede antal ufaglærte job større end de 330.000 ansættelsesforhold, som indgår i denne analyse.

Klassificeringen af jobbets kvalifikationsniveau følger den danske version af den internationale fagklassifikation, også kaldet DISCO.

Lavt kvalifikationsniveau omfatter jobfunktioner inden for hovedgruppe 8 (operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde) og hovedgruppe 9 (andet manuelt arbejde). Det er disse job, der her omtales som ufaglærte job.

Mellemhøjt kvalifikationsniveau defineres som DISCO 4-7, det vil sige almindeligt kontor- og kundeservicearbejde, service- og salgsarbejde, arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri ekskl. medhjælp samt håndværkspræget arbejde.

Højt kvalifikationsniveau defineres som DISCO 1-3, der indebærer ledelsesarbejde, arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område, og arbejde, der forudsætter viden på mellemniveau.

Der ses bort fra ansættelsesforhold i arbejdsfunktioner inden for militært arbejde

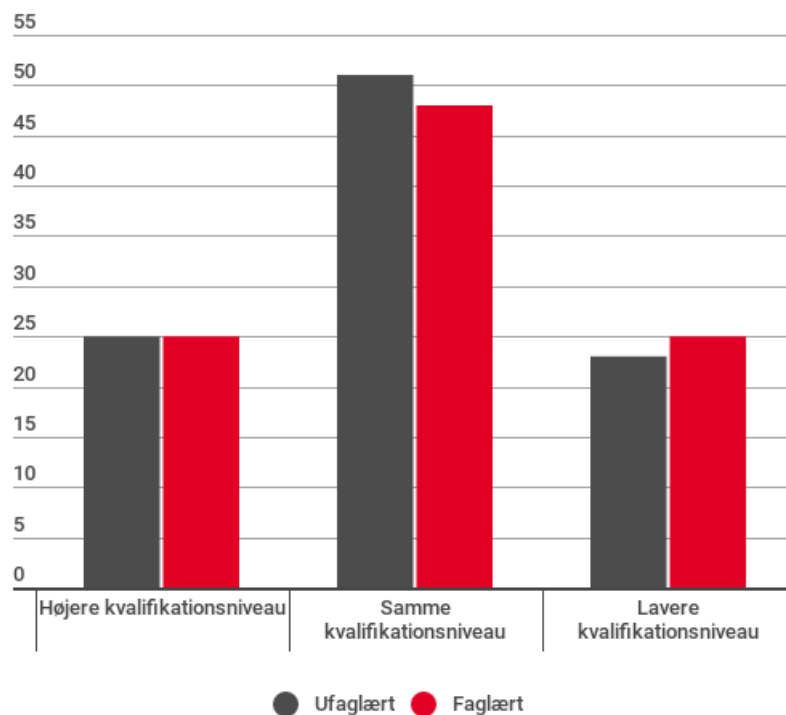
(DISCO 0) og fra ansættelsesforhold, hvor der ikke er angivet en arbejdsfunktion.

Klassifikationen af højt, mellemhøjt og lavt kvalifikationsniveau er dog ikke entydig. Selvom hovedgruppe 8 og 9 hovedsagligt rummer ufaglærte job, er der også job heriblandt, hvor der kræves en erhvervskompetencegivende uddannelse. Omvendt for f.eks. hovedgruppe 5, der også rummer job, der ikke kræver en uddannelse. Opdelingen følger dog gængse opgørelsesmetoder.

Med indførelsen af DISCO-08 implementerer Danmarks Statistik den nuværende klassifikation af arbejdsfunktioner. Nogle arbejdsfunktioner rykker hovedgruppe med den nye gruppering, hvilket fører til store forskydninger i fordelingen af job på henholdsvis lavt, mellemhøjt og højt kvalifikationsniveau, når der ses længere tilbage end 2010. Derfor er de gamle arbejdsfunktioner i nærværende analyser omklassificeret, så de er placeret i overensstemmelse med det gældende system i hele perioden.

Hver fjerde skifter til højere kvalifikationsniveau

Herunder ses ændringen i kvalifikationsniveau ved jobskifte i procent.

Kilde: DA's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks lønregister.

UGEBREVET A4

Ufaglærte job varetages af personer med blandet uddannelsesbaggrund

2016, procent	Uden erhvervs-komp.udd	Faglært	Videregående	Studerende	Alle
Job på højt kvalifikationsniveau	8	18	70	4	100
Job på mellemhøjt kvalifikationsniveau	19	49	12	21	100
Job på lavt kvalifikationsniveau	38	39	9	14	100
Alle job	18	31	38	14	100

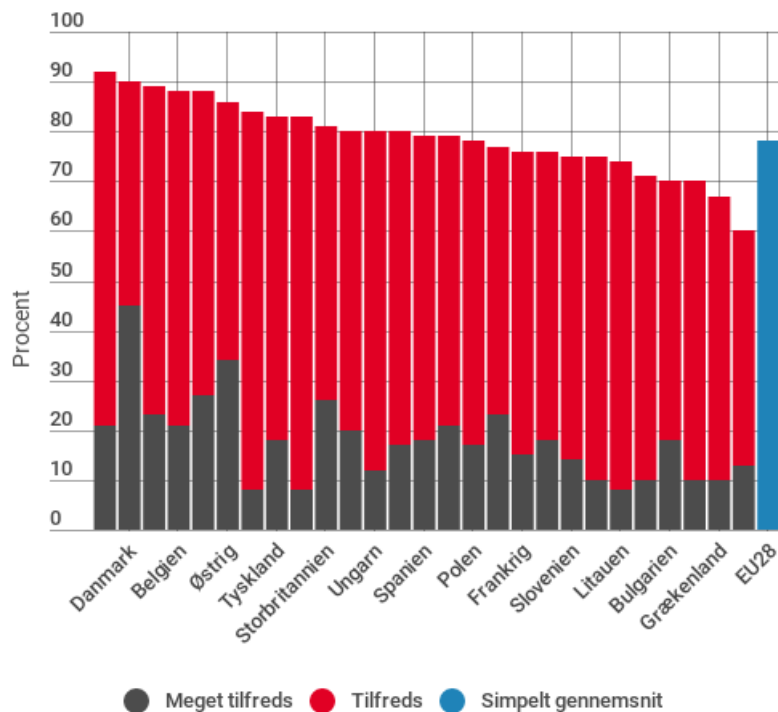
Kilde: DA's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik (Lønstatistik og Uddannelsesregistret).

Note: Alle ansættelsesforhold i 2016 medregnes fordelt på højest fuldførte uddannelsesniveau for personen, der varetog jobbet. Ansættelsesforholdene vægtes efter deres længde. Hvis personen er studerende i mindst tre måneder af ansættelsestiden, tæller hun som studerende.

UGEBREVET A4

Danmark i front på jobtilfredshed

Tilfredshed med arbejdsforhold ved hovedbeskæftigelse i ufaglærte job i procent.

Kilde: Eurofound 2015

Note: EU27 er et simpelt gennemsnit beregnet på baggrund af summen "meget tilfreds" og "tilfreds". Malta er udeladt. Spørgsmål: "Hvor tilfreds er du med arbejdsforholdene i din hovedbeskæftigelse?"

UGEBREVET **A4**

KAN DU LIDE VORES ARTIKLER?

Tilmeld dig vores nyhedsbrev og få vores nyheder, direkte i din indbakke.

E-mail adresse

Tilmeld

Vis ikke igen